

Darja Mertelj

DOI: 10.4312/vestnik.6.265-271

Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
darja.mertelj@guest.arnes.si

Apicella, Maria Angela & Madè, Marina (2013): *Magica Italia (livello 1), libro dello studente*. Loreto: ELI, ISBN 978-88-536-1483-4, mehka vezava, 80 strani, 14,00 EUR
Apicella, Maria Angela & Madè, Marina (2013): *Magica Italia (livello 1), Quaderno*. Loreto: ELI, ISBN 978-88-536-1484-1, mehka vezava, 48 strani, 8,80EUR
Apicella, Maria Angela & Madè, Marina (2013): *Magica Italia (livello 1), Guida didattica*. Loreto: ELI, ISBN 978-88-536-1485-8, mehka vezava, 80 strani, 22,50 EUR

Apicella, Maria Angela & Madè, Marina (2013): *Magica Italia (livello 2), libro dello studente*. Loreto: ELI, ISBN 978-88-536-1488-9, mehka vezava, 80 strani, 14,00 EUR
Apicella, Maria Angela & Madè, Marina (2013): *Magica Italia (livello 2), Quaderno*. Loreto: ELI, ISBN 978-88-536-1489-6, mehka vezava, 48 strani, 8,80 EUR
Apicella, Maria Angela & Madè, Marina (2013): *Magica Italia (livello 2), Guida didattica*. Loreto: ELI, ISBN 978-88-536-1490-2, mehka vezava, 80 strani, 22,50 EUR

Apicella, Maria Angela & Madè, Marina (2013): *Magica Italia (livello 3), libro dello studente*. Loreto: ELI, ISBN 978-88-536-14893-3, mehka vezava, 80 strani, 14,00 EUR
Apicella, Maria Angela & Madè, Marina (2013): *Magica Italia (livello 3), Quaderno*. Loreto: ELI, ISBN 978-88-536-1494-0, mehka vezava, 48 strani, 8,80 EUR
Apicella, Maria Angela & Madè, Marina (2013): *Magica Italia (livello 3), Guida didattica*. Loreto: ELI, ISBN 978-88-536-1495-7, mehka vezava, 80 strani, 22,50 EUR

MAGICA ITALIA (LIVELLO 1, 2 E 3)

Učni komplet *MAGICA ITALIA* je namenjen osnovnošolskim otrokom na začetni stopnji učenja italijanščine, torej je primeren za učence prve in druge triade slovenske osnovne šole. Ob bežnem listanju opazimo, da je učni komplet izrazito bogat z ilustracijami otrok, med katerimi se občasno pojavijo tudi fotografije otrok, ki so v starostnem obdobju 7-11 let. Med njimi je tudi Nicolò, glavni (ilustrirani) junak učnih enot: star je devet let in pol, je nekoliko neroden, vendar bister in simpatičen, ima celo 'čarovniške' lastnosti ... Vsekakor 'uteleša' zatočišče za učence, saj se z njim lahko poistovetijo in z njim podoživijo tako svojo realnost kot svoje želje ter prijetna in manj prijetna čustva.

V splošnem je učni komplet izrazito barvit, kar naj bi (so)ustvarilo 'vključenost' v raznoliki svet otrok v obdobju pred pričetkom najstništva. Nekatere ilustrirane protagoniste učenec zagleda že na platnicah, v ozadju je vsakič fotografija italijanske znamenitosti (npr. *Colosseo* v Rimu, most *Rialto* v Benetkah ipd.). Barvne oznake posameznih učnih enot so jasne: sprememba v barvni oznaki robov pomeni naslednjo učno enoto. Besedila so tipografsko jasna in dobro berljiva.

Princip poučevanja in učenja v učnih kompletih *MAGICA ITALIA* temelji predvsem na nezavednem usvajanju jezika (razumevanju, tekočnosti izražanja, vodenem posnemanju jezikovnih vzorcev v kratkih besedilih): gre za tehnike komunikacijskega pristopa pri tej starostni stopnji. Metodološka naravnost učnih enot teži k razvijanju slušnega in bralnega razumevanja ter k spoznavanju in urjenju besedišča. Besedila (predvsem dialogi v stripih in pesmice) znotraj posamičnih enot so vsebinsko raznolika, uvajajo in/ali zaključujejo temo učne enote, tako da se učenci *ne* soočajo s pretiranim razraščanjem količine besedišča (kar lahko pri učenju jezika učinkuje tudi zaviralno). Za razvijanje produktivne zmožnosti se zdi smiselno, da učitelj v kar največji meri izraabi dialoge v stripih, ki vsebujejo veliko jezikovnih sredstev iz vsakdanje komunikacije v italijanščini.

Besedila spremlja raznoliko slikovno gradivo: v večini gre za ilustracije, precej je tudi fotografij otrok, sovrstnikov učencev. Kombinacija besedilnih in slikovnih elementov je zanimiva in privlačna: ta pestrost naj bi spodbujala učenca k aktivnemu odnosu do učenja jezika. Učbenik nudi možnosti za različne oblike dela, poleg dela v dvojicah in skupinah bi še posebej veljalo izpostaviti možnost dramatizacije stripov z igro vlog. Avtorji prepuščajo odločitev glede uporabe materinščine učitelju, ki naj bi jo uporabil po svoji presoji (npr. pri besedišču, ki ne more biti jasno ilustrirano ipd.), vsekakor pa jo na taki (začetni) stopnji strokovnjaki priporočajo kot 'tvorno oporo' pri učenju. Gre torej za učbeniški komplet, skladen s sodobnimi predmetno-didaktičnimi spoznanji, ob katerem učenci razvijajo svoje tujejezikovne kompetence.

Sestava učbeniškega kompleta *MAGICA ITALIA* (enaka je za vse tri dele oz. stopnje)

1. **učbenik** – 10 učnih enot, na koncu učbenika so še kratki sklopi za ponovitev snovi in za kulturno-civilizacijske vsebine;
2. **CD kot del učbenika**, »CD za učenca« – vsebuje zvočne zapise za slušna besedila, ki dopolnjujejo 'učbeniške' učne enote;
3. **delovni zvezek z listovnikom** (ital. *Quaderno delle attività con Portfolio*);
4. **priročnik za učitelja** – v njem so poleg napotkov navedene tudi rešitve nalog iz delovnega zvezka;
5. **CD kot del priročnika za učitelja**, »CD za učitelja« – vsebuje približno dvakrat več zvočnih zapisov kot »CD za učenca«, saj so na voljo tudi zvočne podlage pesmic za izvajanje karaok;

6. **digitalni učbeniški komplet** (ital. *Libro digitale*) – vsebuje vse zvočne zapise, ki dopolnjujejo 'učbeniške' učne enote in priročnik za učitelja ter barvno skenirane vse strani učbenika in delovnega zvezka, primerne za projiciranje na zaslon;
7. **dva kompleta slikovnih kart**¹ (ital. *carte illustrate*) – na voljo so za različne tematske sklope (v prvem kompletu *števila, barve, vreme, pouk*; v drugem kompletu pa *človeško telo, oblačila & obutev, hrana*).
8. **poster »Okusi Italije«** (ital. *Sapori d'Italia*).

UČBENIKI

Celotni učbeniki obsegajo po 80 strani, vse v barvnem tisku. Namenjeni so aktivni uporabi, učenci torej vanje pišejo. Teme so del sveta 7–11 letnih otrok (marsikatera je primerna tudi za medpredmetno povezovanje, npr. z glasbeno vzgojo, likovnim poukom, okoljsko vzgojo, matematiko ipd.):

<p>uvod. enota: Ti že govoriš italijansko?</p> <p>1. enota: Živijo, prijatelji!</p> <p>2. enota: Lep dan!</p> <p>3. enota: Naloga iz italijanščine</p> <p>4. enota: V zabaviščnem parku</p> <p>5. enota: Danes ... nič kruha!</p> <p>Enota za utrjevanje 1 (<i>Ripassiamo 1</i>)</p> <p>6. enota: Lukov rojstni dan</p> <p>7. enota: Srečanje, ki ga ni bilo</p> <p>8. enota: Nenavaden dežnik</p> <p>9. enota: Okoljski ... teden</p> <p>10. enota: Izlet ... v Italijo!</p> <p>Enota za utrjevanje 2 (<i>Ripassiamo 2</i>)</p> <p style="text-align: center;">***</p> <p>Dodatki: kulturno-civilizacijske vsebine: Natale, Carnevale, Pasqua, una cartolina dall'Italia.</p>	<p>uvod. enota: Nov začetek!</p> <p>1. enota: Prav poseben dan</p> <p>2. enota: Okopati moramo Artùja!</p> <p>3. enota: Praznovanje v maskah</p> <p>4. enota: Restavracija »Pri Nicolòju«</p> <p>5. enota: Naporna nedelja ...</p> <p>Enota za utrjevanje 1 (<i>Ripassiamo 1</i>)</p> <p>6. enota: Sorodniki so pomembni!</p> <p>7. enota: Živalski vrt, v računalniku</p> <p>8. enota: Nakupovalni listek</p> <p>9. enota: Vila čira-čara</p> <p>10. enota: Nenavadno popotovanje</p> <p>Enota za utrjevanje 2 (<i>Ripassiamo 2</i>)</p> <p style="text-align: center;">***</p> <p>Dodatki: kulturno-civilizacijske vsebine: - prazniki in navade v Italiji, - stavbna in naravna dediščina v Italiji, - Italija na razglednicah.</p>	<p>1. enota: Počitnice so minile!</p> <p>2. enota: Vsestranski mobilni telefon</p> <p>3. enota: Kdaj bom imel kaj prostega časa?</p> <p>4. enota: Nicolò, popolni zeleni državljan</p> <p>Enota za utrjevanje 1 (<i>Ripassiamo 1</i>)</p> <p>5. enota: Verjeti vedeževalkam?!</p> <p>6. enota: V kuharski šoli</p> <p>7. enota: Nicolò ... kralj Rima!</p> <p>8. enota: V deželi glasbe</p> <p>Enota za utrjevanje 2 (<i>Ripassiamo 2</i>)</p> <p style="text-align: center;">***</p> <p>Dodatki: kulturno-civilizacijske vsebine: • Republika Italija in »državice v državi«, • vrste italijanskih pokrajin, • značilni italijanski izdelki, • véliki italijanski muzeji, • čudežni stolp, ki »visi in ne pade«.</p>
--	--	---

¹ Oba kompleta slikovnih kart ne sodita neposredno k prvemu, drugemu oz. tretjemu delu učnega kompleta *Magica Italia*, možno ju je smiselno uporabljati v obeh triadah.

Učne enote uvaja strip (torej: dialog), ki ga učenci poslušajo in/ali berejo. Smiselno bi bilo, da bi učenci posnemali dogajanje oz. govorjenje dialoga v stripu, lahko pa bi ga tudi zaigrali (popolno ali delno ustvarjalno posnemanje dialoga v stripu). Sledijo naloge, ki spodbujajo učence k utrjevanju in personalizaciji novega besedišča, tudi ob 'igranju' učne igrice.

Večina učnih enot vsebuje na koncu lekcije vsaj eno ritmizirano besedilo za petje ali recitiranje (pesmico, izštevanko ipd.), ob katerem se utrjujejo jezikovne strukture in/ali besedišče. Po 5. in po 10. učni enoti se pojavita enoti za ponavljanje (*Ripassiamo 1, Ripassiamo 2*), kjer učenci ob pisanju, povezovanju, izbiranju, obkroževanju ipd. ponovijo svoje (osnovno!) znanje predhodnih učnih enot.

Glede na starostno stopnjo učencev med nalogami *ni* eksplicitnih nalog za urjenje slovničnih struktur, slovnica je implicitna, vendar ni dosledno sistematična, čeprav bi lahko bila: v tem starostnem obdobju se otroci učijo predvsem s posnemanjem govornih in pisnih sporazumevalnih vzorcev, ter le do neke mere z opazovanjem in urejanjem struktur.

Učbeniki *MAGICA ITALIA* se zaključujejo z dvojnimi stranmi o kulturno-civilizacijskih vsebinah (gl. spodnji del predhodne razpredelnice). Pri prvem delu so na voljo še delovni listi, ki jih učenec razreže, sestavi, prilepi v ustrezno učno enoto, v drugem in tretjem pa tega ni več.

CD-JI

Slušna besedila so sorazmerno številna (na učenčevih CD-jih je po 25-35 zvočnih zapisov), vsebinsko in po dolžini so primerna, dobro slišna in razločna, izgovor in intonacija sta ustrezna. CD za učenca (ki je sestavni del učbenika) se bistveno razlikuje po številu zvočnih zapisov od CD-ja, ki je sestavni del Priročnika za učitelje (v 'učiteljevem' CD-ju je po pribl. 60-70 zvočnih zapisov, nekateri so isti kot »učenčevi«, nekateri pa dodatni, npr. zvočne podlage za karaoke).

Omeniti velja, da zvočna besedila v učbeniku niso označena z zaporedno številko zvočnega zapisa. Morda bo učencem smiselno narekovati številke zapisov, saj naj bi zvočne zapise poslušali tudi doma, jih prepevali in se (tudi) tako ob njih učili. Transkripcije besedil na CD-ju so vključene v predstavitev didaktizacij vsake posamične učne enote v *Priročniku za učitelja*.

Zvočni zapisi so pomembna prednost tega učbeniškega kompleta: raznovrstnost besedil, ter tudi sodobnih in raznolikih melodij in ritmov, v kombinaciji s pretežno smiselnimi vsebinami za to starostno obdobje, bo lahko imelo spodbudne učinke pri pouku. Učitelj bo premislil, ali bo dobre učinke pri pouku res dosegal z uporabo *vseh* zvočnih zapisov.

DELOVNI ZVEZKI

Delovni zvezki obsegajo po 48 strani, vedno v dvobarvnem tisku (npr. modro in zeleno, modro in vijolično, rdeče in vijolično). Naloge, ki neposredno dopolnjujejo učne enote učbenika, se nahajajo na prvih 32 straneh in *ni* označeno, h kateri učni enoti sodijo. Na teh straneh najdemo naloge za ponavljanje oz. utrjevanje besedišča, za razvijanje bralnega razumevanja, pa tudi za urjenje sporazumevalnih vzorcev (povezovanje in/ali dopolnjevanje dialogov) in celo zametke nalog za razvijanje pisnega sporočanja (sestavljanje, dopolnjevanje, urejanje krajših besedil). Rešitve nalog iz delovnega zvezka so navedene v metodoloških predlogih za posamične učne enote v *Priročnikih za učitelja*.

Zadnja tretjina delovnega zvezka je vsakič Listovnik (ital. *Portfolio*): za vsako učno enoto po ena stran, pri čemer je v spodnjem delu strani, na zasenčenem polju, nekaj trditvev, s katerimi naj bi se učenec samostojno ocenil oz. presodil svoje znanje. Trditve o znanju jezika (v italijanščini) so preproste, vendar jih bodo sprva učenci lahko razumeli le s pomočjo učiteljevih pojasnil, kasneje pa tudi že sami.

PRIROČNIKI ZA UČITELJA

V uvodu (ital. *Introduzione*) je na prvih 11 straneh (od 80 strani celotnega priročnika) vsakič izčrpno predstavljen koncept učbeniškega kompleta, namen in vloga njegovih posamičnih delov, tako v učbeniku kot v delovnem zvezku. V kazalu učnih enot v obliki preglednice vsebin najdemo naslednje vsebine: v prvem polju so za vsako učno enoto navedene 'sporazumevalne funkcije', v drugem polju 'jezikovne strukture', v tretjem polju pa pregled 'besedišča'. Iz prikaza lahko učitelj dobi jasen vpogled tudi v slovnične strukture, ki tvorijo implicitno (prikrito) slovnico tega učbenika. V polju 'sporazumevalne funkcije' je navedeno, kaj naj bi učence znal ubesediti (in ne tega, kar naj bi se naučil razumeti), kar nedvomno spodbuja učitelja, da pri pouku ne deluje v prid predvsem razumevanja (receptivno znanje), pač pa tako, da se bodo učenci predvidene vsebine naučili povedati in napisati v tujem jeziku (produktivno znanje).

Napotke za obravnavanje vsake učne enote uvedeta ena do dve strani 'pripravljalnih nasvetov' (ital. *Momento preparatorio all'utilizzo del libro*), kjer so navedeni učni koraki (ital. *prima, seconda ... fase*) in številni primeri (tudi s tematskimi besediščnimi sklopi, ter sicer odvečnimi slovničnimi tabelami ipd.). Opisi učnih korakov so jasni in izčrpni ter obenem kratki, sledijo pa še praktični napotki za konkretno uporabo posamičnih strani v učbeniku (ital. *Utilizzo del libro*) in v delovnem zvezku (*Quaderno delle attività*). V te korake so sproti vključeni tudi zapisi slušnih besedil iz učbenika in rešitve nalog iz delovnega zvezka. V priročnikih za učitelja je na voljo tudi seznam vseh zvočnih zapisov z 'učiteljevega' CD-ja in po 15 črnobelih fotokopirnih predlog (ital. *schede fotocopibili*) s še dodatnimi nalogami za utrjevanje.

Le v priročniku za učitelja za tretji del kompleta je nekaj razlik: ni več 'pripravljalnih nasvetov', pač so neposredno navedeni opisi učnih korakov. V te korake so sproti vključeni tudi zapisi slušnih besedil iz učbenika in rešitve nalog iz delovnega zvezka, pogosto pa tudi kulturno-civilizacijska pojasnila. Na voljo sta le dve črnobeli fotokopirni predlogi (ital. *schede fotocopibili*), namenjeni obnašanju in konkretnemu ravnanju učencev, ko so na internetu. Novost v zadnji četrtini tega priročnika je 15 barvnih strani za t. i. Dosje (ital. *Magica Italia Dossier*), kjer pa prevladujejo predvsem dokaj podrobne vsebine in zahtevna besedila o italijanski kuhinji, značilnih jedeh posamičnih pokrajin, o povezavah med prazniki in jedmi, ipd., kar učencev ne bo ravno zanimalo. Povsem na koncu so še tri strani o zgodovinsko-etnoloških dogodkih in nekaj znamenitostih. Ne moremo se znebiti vtisa, da je izbor dokaj arbitraren in ne ravno pripravljen z mislijo na deset do dvanajstletne učence, ki se učijo italijanščine kot tujega jezika izven Italije. Tudi cilji posamičnih učnih enot so mestoma napisani tako, kot bi šlo za učenje italijanščine kot materinščine.

VIDIK BESEDIŠČA, SLOVNICE IN MEDKULTURNIH VSEBIN

V tem starostnem obdobju je sistematično poučevanje in učenje/usvajanje besedišča ključnega pomena, še zlasti pa njegova uporaba v preprostih sporazumevalnih situacijah. Ker ima učna enota svojo vodilno temo (gl. teme pri opisu zgradbe učbenika), spada k njej tudi določen besediščni sklop z več 'podmnožicami'. Z njimi se učenci srečujejo v uvodnem stripu, ob nalogah osrednjega dela učnih enot in na koncu, ob učni igrici in pesmici. Naloge za obravnavanje besedišča so razporejene tako v učbeniku kot delovnem zvezku, predvidene pa tudi v fotokopirnih predlogah v *Priročniku za učitelja*, besedišče se lahko utrjuje tudi z uporabo obeh kompletov slikovnih kart in plakata. V tretjem delu tega kompleta pa besedišče pretežno brez (komunikacijske) potrebe strmo naraste in postane preveč specifično, saj so besedila s kulturno-civilizacijskimi vsebinami sorazmerno dolga in vsebujejo jezikovno (pre)zahtevno italijanščino, s temami, ki morda ne bodo niti zanimive niti dostopne za učence, če bodo izvedene zgolj v italijanščini. Učitelj jih bo najverjetneje izpeljal s precej uporabe slovenščine, če se bo zanje odločil.

Na tej starostni stopnji je vsako eksplicitno obravnavanje slovničnih struktur neustrezno, prav pa je, da učitelj ve, katere slovnične oz. jezikovne strukture so predmet urjenja v smislu 'implicitne' slovnice. Učitelj ima sistematičen vpogled v jezikovne strukture v uvodnem pregledu v *Priročnikih za učitelja*. Učbenik vsebuje implicitno učenje kar precejšnjega števila osnovnih jezikovnih oz. slovničnih struktur. Posrečene in učinkovite bodo najverjetneje tiste komunikacijske (in v njih tudi slovnične) strukture, ki so vključene v besedila, ki jih učenci dramatizirajo in pojejo ter recitirajo, še zlasti, če bo učitelj s ponavljanjem vztrajal, da se jih (na)učijo na pamet (kar se zgodi na tej starostni stopnji zlahka oz. skoraj mimogrede) ter jih vključeval v

aktivnosti urjenja ustne komunikacije. Priročniki za učitelja sicer spodbujajo, da bi se eksplicitno, tj. s spoznavanjem slovničnih zakonitosti, obravnavalo nekaj slovničnih struktur, kar je *morda* smiselno, npr. učenčevo opazovanje in razvrščanje struktur po skupnih značilnostih, za izpeljevanje zakonitosti ali celo za deduktivni pristop pa ti učenci še niso zreli.

Kulturno-civilizacijske vsebine so še posebej številne v tretjem delu tega kompleta (*MAGICA ITALIA 3*): vsaka učna enota se zaključuje z neko za Italijo in obenem za učence aktualno kulturno-civilizacijsko vsebino (voščila po italijansko, festival znanosti, zabaviščno-pustolovski-poučni »parki«, »okoljski vprašalnik«, hiša prihodnosti, Rodarijeva zgodbica *Hiša iz sladoleda*, italijanski simboli, izdelovanje glasbenih inštrumentov). Dodatno pa se učbenik zaključuje z še nekaj dodatnimi dvojnimi stranmi o kulturno-civilizacijskih vsebinah: Republika Italija in »državice v državi«, vrste italijanskih pokrajin, značilni italijanski izdelki, véliki italijanski muzeji, čudežni stolp, ki »visi in ne pade«. Kulturno-civilizacijske vsebine so resda obsežne, vendar *morda* premalo glotodidaktično izrabljene, npr. že opremljene z nalogami za razvijanje jezikovnih in predvsem sporazumevalnih zmožnosti, kar bo moralo postati naloga zavzetega učitelja. Prav tako pogrešamo spodbude za primerjanje med kulturami.